

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 1CoCsp/10/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8120201729
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Angelovič
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8120201729.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Angeloviča a sudcov JUDr. Mareka Kohúta a JUDr. Anny Ilčinovej v sporovej veci žalobkyne: V. Z. R., N. XX.X.XXXX, A. Q. X, R., zastúpenej JUDr. Ladislavom Riedlom, advokátom so sídlom v Prešove, Slovenská 46, IČO: 50490044, proti žalovanému: Poštová banka, a.s., so sídlom Dvořákovo nábrežie 4, Bratislava, IČO: 31 340 890, zastúpenému: Advokátska kancelária RELEVANS, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Dvořákovo nábrežie 8A, Bratislava, IČO: 47 232 471, o vydanie bezdôvodného obohatenia a nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní žalovaného proti uzneseniu Okresného súdu Prešov č.k. 20Csp/28/2020-17 z 3.3.2020, takto

rozhodol:

Potvrďuje uznesenie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením o nariadení neodkladného opatrenia súd prvej inštancie uložil žalovanému zdržať sa použitia Dohody o zrážkach zo mzdy, ktorá je súčasťou Zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXXXX vytvorenej Poštovou bankou, a.s. na výkon zrážok zo mzdy do právoplatného skončenia konania vo veci samej. Určil, že o trovách neodkladného opatrenia bude rozhodnuté v konečnom rozhodnutí o veci.
2. Vychádzal zo zistenia, že žalobkyňa sa podanou žalobou domáha voči žalovanému vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 4.135,- eur s prísl. .
3. Svoju žalobu odôvodnila tým, že so žalovaným uzavrela dňa 6.9.2011 Zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXXXX (ďalej aj ako „Zmluva“), ktorej predmetom bolo poskytnutie sumy 8.500,- eur. Žalobkyňa má za to, že zmluva je neplatná, pretože nikdy nevznikla, keďže dňa 5.9.2011 požiadala o úver vo výške 14.000,- eur, čo je uvedené na prvej strane zmluvy, a o 1 deň neskôr žalovaný zmenil tento návrh a poskytol jej ako žiadateľke sumu 8.500,- eur. Zmenený návrh je v zmysle § 44 ods. 2 OZ, návrhom novým. A tento následne písomne neprijala. Z dôvodu akcesorickej povahy Dohody o zrážkach zo mzdy, sa v tom prípade neplatnosť Zmluvy vzťahovať aj na Dohodu. Dohoda o zrážkach zo mzdy bola nielen súčasťou úverovej zmluvy (4.9), vpísaná do nej tak, že o jej existencii vôbec nevedela, ale zároveň pre neplatné uzavretie zmluvy, ani žiadna Dohoda o zrážkach zo mzdy neexistuje. Žalovaný vymohol v posledných troch rokoch zrážkami zo mzdy spolu sumu 4.135,- eur (35 mesiacov x 117,- eur + 3/2017 zrazených 40,- eur), bez právneho dôvodu.
4. Súčasne so žalobou podala návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým by súd žalovanému uložil povinnosť zdržať sa použitia Dohody o zrážkach zo mzdy, ktorá je súčasťou Zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXXXX, vytvorenej Poštovou bankou, a.s. na výkon zrážok zo mzdy. Tým, že žalovaný požiadaval zamestnávateľa žalobkyne o vykonávanie zrážok zo mzdy, nemá možnosť ich vykonávanie priamo zastaviť a s poukazom na vyššie uvedené námietky, považuje za hodnoverne osvedčenú dôvodnosť poskytnutia jej ochrany nariadením neodkladného opatrenia.

5. K návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia pripojila žalobkyňa zmluvu o úvere, žiadosť o realizáciu dohody o zrážkach zo mzdy a výpis vykonaných zrážok.

6. Z predloženej Zmluvy je zrejmé, že žalobkyňa dňa 5.9.2011 podpísala návrh zmluvy o úvere, ktorým požiadala žalovaného o poskytnutie úver vo výške 14.000,- eur s dobou splácania 10 rokov (bod 3 Zmluvy). Dňa 6.9.2011 žalovaný vyplnil údaje týkajúce výšky úveru 8.500,- eur, mesačnej splátky 125,27 eur, úrokovej sadzbe 10,9% p.a., RPMN 12,38%, priemernej RPMN 11,89%, celkových nákladov 5.898,85 eur, dátumu 1. splátky, počtu plátok a dátumu každej ďalšej splátky.

7. Na základe predložených listinných dokladov súd mal za preukázané, že žalobkyňa dňa 5.9.2011 podpísala návrh zmluvy o úvere, ktorým požiadala žalovaného o poskytnutie úver vo výške 14.000,- eur s dobou splácania 10 rokov. Súd mal ďalej za preukázané, že nasledujúci deň žalovaný vyplnil údaje v bode 4.1 zmluvy, kde schválil úver vo výške 8.500,- eur s dobou splácania 10 rokov. V bode 4.9 zmluvy sa nachádza dohoda o zrážkach zo mzdy. Na základe tejto dohody sa v súčasnosti vykonávajú zrážky z dôvodu, že žalovaný požiadal zamestnávateľa žalobkyne, o vykonanie zrážok zo mzdy. Za stavu, že žalobkyňa sa návrhom vo veci samej domáha vydania bezdôvodného obohatenia, keď sponchybnuje platnosť zmluvy o úvere, pričom dohoda o zrážkach zo mzdy ako zabezpečovací prostriedok, ktorý je záväzkom akcesorickej povahy, by v prípade neplatnosti zmluvy nemohla platne vzniknúť, a zároveň za stavu, že existujú pochybnosti, či inštitút zrážok zo mzdy neumožňuje obísť dôležitý prvok unijného práva, a to ex offo súdnu kontrolu zmluvných podmienok, boli osvedčené základné skutočnosti odôvodňujúce nariadenie neodkladného opatrenia do právoplatného skončenia konania vo veci samej, aby nedochádzalo k vzniku možného bezdôvodného obohatenia v prospech žalovaného na úkor žalobkyne, čím by žalobkyňi vznikla ujma. Súd považoval za potrebné tomuto zamedziť a to formou nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým bude nariadené žalovanému zdržať sa uplatňovania predmetnej dohody o zrážkach zo mzdy u zamestnávateľa žalobkyne.

8. O trovách neodkladného opatrenia súd rozhodol v zmysle ustanovenia § 262 ods. 1 CSP tak, že o nich rozhodne v konečnom rozhodnutí vo veci samej.

9. Proti uzneseniu v zákonnej lehote podal odvolanie žalovaný a navrhol, aby odvolací súd uznesenie zmenil a návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

10. Odvolanie odôvodnil ustanovením § 365 ods. 1 písm. f) CSP, t.j. že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a ustanovením § 365 ods. 1 písm. h) CSP, t.j. že súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil.

11. Poukázal na to, že dohoda o zrážkach zo mzdy bola uzatvorená riadne. Táto bola uzavretá v písomnej forme a žalobkyňa vyhlásila, že dohodu o zrážkach si riadne prečítala a jej obsahu porozumela, pričom vyjadruje svoju slobodnú vôľu.

12. Dohoda o zrážkach zo mzdy je dovolená aj v spotrebiteľských vzťahoch. Právna úprava povoľuje inštitút dohody o zrážkach zo mzdy ako štandardný spôsob zabezpečenia záväzku. Ak je inštitút dohody o zrážkach zo mzdy aprobovaným právnym inštitútom, nie je možné bez ďalšieho tvrdiť, že ide o dohodu neplatnú, alebo o neprijateľné dojednanie. Zrážkami zo mzdy sa nezasiahne do ekonomickej situácie spotrebiteľa. Zrážky zo mzdy sa v zmysle takejto dohody majú vykonávať len vo výške, ktorá zodpovedá výške dohodnutej mesačnej splátky. Pokiaľ pri riadnom splácaní dlhu žalobkyňa pravidelne mesačne plní dohodnutú splátku z jej poskytnutého úveru, jej ekonomická situácia sa nezhorší, ak v prípade, že prestane plniť riadne, jej bude tá istá suma zrážaná priamo z jej mzdy na základe dohody o zrážkach zo mzdy. Takáto dohoda nie je neprimeranou, pretože len zabezpečuje plnenie zmluvy o úvere zo podmienok, s ktorými žalobkyňa súhlasila pri podpise zmluvy. Znamená to, že ak by žalobkyňa ako dlžníčka riadne splácala úver, jej mesačná splátka by zodpovedala výške mesačnej zrážky zo mzdy, ktorú žalovaný ako veriteľ použil z dôvodu, že žalobkyňa ako dlžníčka riadne úver nesplácala.

13. Neposudzovanie dohody o zrážkach zo mzdy výlučne v konkrétnom kontexte danej zmluvy o úvere, ale vnímať ju všeobecne ako neprijateľnú, odporuje nielen ustanoveniam Občianskeho zákonníka, ale súčasne stanovuje nerovnováhu strán sporu v prípade, ak je jednou zo strán spotrebiteľ. Nadmernú ochranu spotrebiteľa ako nedôvodnú a nesprávnú konštatoval aj Ústavný súd SR v náleze pod sp.zn. Pl.ÚS 11/2016, podľa ktorého ochrana spotrebiteľa sa vo svojom štandardnom význame v zásade

vzťahuje na nekalé podmienky. Ochrana spotrebiteľa pri neprijateľných podmienkach vychádza z nerovnakej vyjednávacej pozície spotrebiteľa už na začiatku vytvárania zmluvného vzťahu. Z toho vychádza vnútroštátne právo, ako aj Smernica Rady č. 93/13/EHS z 5.4.1993.

14. Žalobkyňa nemôže poprieť, že úver prijala. Už z toho titulu, že žalobkyňa platila splátky za dohodnutých podmienok vyplývajúcich zo zmluvy o úvere a od tejto zmluvy neodstúpila, vyplýva jej vážna vôľa uzatvoriť zmluvu o úvere za daných podmienok. Ide teda o platne a účinne uzavretú úverovú zmluvu. Táto zmluva, hoci je zmluvou spotrebiteľskou, nestráca charakter absolútneho obchodu. Aj z § 407 Obchodného zákonníka vyplýva, že čiastočným plnením dlhu dochádza k jeho úplnému uznaniu. Už z predmetnej logiky zákona vyplýva akceptácia podmienok zmluvy o úvere zo strany žalobkyne uzatvorenej v písomnej forme.

15. Žalobkyňa poznala všetky podmienky úveru v čase podpisu zmluvy o úvere. Túto skutočnosť nemožno spochybniť. Rovnako je nesporné, že žalobkyňa úver prijala a začala splácať splátkami v zmysle zmluvy. V opačnom prípade je možné konanie žalobkyne hodnotiť ako úmyselné, nakoľko bolo jej stratégiou úver prijať, hoci sa domnievala, že zmluva o úvere je neplatná, a pokiaľ by úver nebola schopná splatiť, bola zmierená s tým, že tak neurobí s odvolávkou na neplatnosť zmluvy o úvere. V danom prípade si bola vedomá, že ukrátila veriteľa o finančné prostriedky, ktoré jej úverom poskytol.

16. Žalobkyňa sa k odvolaniu žalovaného nevyjadрила.

17. Odvolací súd prejednal vec podľa § 378 ods. 1 CSP a nasl., a to bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a zistil, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

18. Súd prvej inštancie zistil v prejednávanej veci zistil všetky okolnosti potrebné pre rozhodnutie o nariadenie neodkladného opatrenia a v závislosti od toho aj správne rozhodol.

19. Podľa § 324 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len ako „CSP“), pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

20. Podľa § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

21. Podľa § 325 ods. 2 písm. c) a d) CSP, Neodkladným opatrením možno strane uložiť najmä, aby nenakladala s určitými vecami alebo právami, niečo vykonala, niečoho sa zdržala alebo niečo znášala.

22. Podľa § 328 ods. 2 CSP, o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia rozhodne súd najneskôr do 30 dní od doručenia návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorý spĺňa náležitosti podľa § 326. O návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia podľa § 325 ods. 2 písm. e) rozhodne súd do 24 hodín od doručenia návrhu.

23. Podľa § 329 ods. 1 prvá veta CSP, súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania.

24. V prejednávanej veci bolo nepochybne preukázané, že žalobkyňa sa žalobou vo veci samej domáha vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 4.135,- eur s prísl. z dôvodu (podľa jej názoru) neplatnej zmluvy o úvere pod č. XXXXXXXXXX zo 6.9.2011. Z dôvodu akcesorickej povahy dohody o zrážkach zo mzdy prípadnú neplatnosť zmluvy o úvere treba vzťahovať aj na túto dohodu o zrážkach zo mzdy.

25. Na základe uvedeného v zhode so súdom prvej inštancie možno konštatovať, že v súčasnom štádiu konania sú osvedčené základné okolnosti potrebné pre vyhovieť návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia spočívajúceho v zákaze žalovanému (a taktiež zamestnávateľovi žalobkyne) postupovať podľa predmetnej dohody o zrážkach zo mzdy z 6.9.2011 a túto použiť na vykonávanie zrážok zo mzdy žalobkyne.

26. Inštitút dohody o zrážkach zo mzdy umožňuje veriteľovi dosiahnuť uspokojenie pohľadávky siahnutím na majetok dlžníka bez predchádzajúceho odobrenia súdom, či iným nezávislým tribunálom. V podstate ide o exekúciu majetku s tým rozdielom, že ju nevykonáva súd, ale spravidla podnikateľa.

Pritom ide okrem iného aj o otázku, či dlh existuje a v akej výške. Výšku dlhu si veriteľ sám diktuje, vykonávajú sa zrážky zo mzdy dlžníka a dlžník nemá možnosť ich priamo zastaviť. Dlžník je tak vystavený jedine konaniu a rozhodovaniu veriteľa.

27. Zároveň odvolací súd považuje za potrebné dodať, že inštitút dohody o zrážkach zo mzdy umožňuje obísť dôležitý prvok újného práva, a to ex offo súdnu kontrolu zmluvných podmienok, či nespôsobujú hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa (neprijateľné zmluvné podmienky). Spotrebiteľovi je nevyhnutné poskytnúť ochranu, najmä ak existuje nebezpečenstvo, že v euronekonformnom procese zrážok zo mzdy na základe inkorporovanej dohody o zrážkach zo mzdy, zabezpečuje a umožňuje uhradiť plnenie z neprijateľných zmluvných podmienok bez súdnej kontroly, na ktorú skutočnosť musí brať súd ohľad (porovnaj rozsudok C-106/77 Siementhal).

28. Neprijateľnou zmluvnou podmienkou je podmienka, ktorá vyvoláva v neprospech spotrebiteľa alebo slabšej strany hrubú nerovnováhu. Znak neprijateľnej zmluvnej podmienky napĺňa nielen podmienka, ktorá je neprimeraná (napr. neprimeraná sankcia za porušenie záväzku spotrebiteľa), ale aj podmienka, ktorá je neurčitá alebo je v rozpore s „ratio legis“ zákona, podľa ktorého bola dojednaná.

29. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na znenie písomných pripomienok Európskej komisie vo veci C-30/12, Valéria Marcinová/POHOTOVOSTĚ, s.r.o.:

30. „Článok 6 smernice Rady 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, sa má vo svetle efektivity vykladať v tom zmysle, že bráni uplatňovaniu takej vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá neumožňuje vnútroštátnemu súdu preskúmať aj bez návrhu nekalosť zmluvných podmienok v zmluve o spotrebiteľskom úvere zabezpečenej dohodou o zrážkach zo mzdy, alebo neumožňuje v tejto súvislosti vnútroštátnemu súdu vydať predbežné opatrenie za účelom pozastavenia vykonávania zrážok z dlžníkovej mzdy.

31. Článok 4 a 14 smernice Rady 87/102/EHS z 22. decembra 1986 o aproximácii zákonom, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú efektivity v tom zmysle, že bránia uplatneniu takej vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá neumožňuje vnútroštátnemu súdu preskúmať aj bez návrhu súlad zmluvy o spotrebiteľskom úvere zabezpečenej dohodou o zrážkach zo mzdy s ustanoveniami preberajúcimi do vnútroštátneho právneho poriadku článok 4 uvedenej smernice alebo neumožňuje v tejto súvislosti vnútroštátnemu súdu vydať predbežné opatrenie za účelom pozastavenia vykonávania zrážok z dlžníkovej mzdy.“

32. Odvolací súd konštatuje, že prostredníctvom listinných dôkazov predložených zo strany žalobkyne boli dostatočne osvedčené najvýznamnejšie skutočnosti dôležité pre rozhodnutie o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia. Ide v tejto súvislosti najmä o existenciu zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXXXX uzatvorenú medzi žalobkyňou a žalovaným dňa 6.9.2011, dohody o zrážkach zo mzdy, pod tým istým číslom, uzatvorenú medzi žalobkyňou a žalovaným taktiež dňa 6.9.2011, žiadosť žalovaného adresovanú zamestnávateľovi žalobkyne o vykonávanie zrážok zo mzdy zo dňa 2.8.2012. Tak zmluva o úvere, ako aj dohoda o zrážkach zo mzdy má formulárovú podobu, ide o zmluvu spotrebiteľskú, pričom dohoda o zrážkach zo mzdy slúži na zabezpečenie záväzkov žalobcu zo zmluvy o úvere. Žalobkyňa v žalobe uviedla, že v súčasnosti jej zamestnávateľ vykonáva v prospech žalovaného na základe predmetnej dohody o zrážkach zo mzdy mesačné zrážky zo mzdy, pričom žalovaný tieto tvrdené skutočnosti v podanom odvolaní nerozporuje.

33. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd dospel k záveru, že žalobkyňa dôvodnosť potreby dočasnej úpravy pomerov účastníkov do skončenia konania vo veci samej dostatočným spôsobom osvedčila, keď je zjavné, že žalovaný na základe neobmedzenej vôle môže vymáhať od žalobkyne dlh na základe právneho úkonu (dohody o zrážkach zo mzdy), ktorého platnosť je sporná. Žalobkyňa týmto spôsobom stráca právo disponovať so svojím príjmom ako vlastným majetkom, bez právneho základu, resp. na základe skutočnosti, ktorá je sporná. Neodkladné opatrenie je jediným efektívnym prostriedkom dočasnej ochrany pred vykonávaním zrážok zo mzdy.

34. So zreteľom na uvedené nemožno akceptovať odvolacie námietky žalovaného spočívajúce predovšetkým v argumentácii, že predmetná zmluva o úvere je absolútnym obchodom podliehajúcim ustanoveniu § 407 Obchodného zákonníka, nakoľko treba vychádzať primárne z toho, že vzťah medzi

sporovými stranami založený predmetnou úverovou zmluvou, ako aj dohodou o zrážkach zo mzdy, je vzťahom spotrebiteľským, a teda podlieha súdnej kontrole jeho obsahu aj z pohľadu eventuálnych neprijateľných zmluvných podmienok, ktoré sú v rozpore tak s vnútroštátnym právom (§ 52 a nasl. Občianskeho zákonníka), alebo s únijným právom (Smernica Rady 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách).

35. Taktiež nemožno akceptovať argumentáciu z pohľadu možnej zmeny rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolaciu argumentáciu žalovaného spočívajúcu v tom, že predmetná úverová zmluva (i dohoda o zrážkach zo mzdy) bola uzavretá riadne, s plným vedomím žalobkyne a v súlade s jej slobodnou a náležite prejavenu vôľou. Tieto okolnosti totiž same osebe nemôžu byť prekážkou pre preskúmanie platnosti predmetných zmlúv, eventuálne konštatovanie ich neplatnosti aj v rovine predbežnej otázky (tak, ako je to v prejednávanej veci) a eventuálne rozhodnutie o vydaní bezdôvodného obohatenia. Za týchto okolností je preto nariadenie neodkladného opatrenia v podobe zdržania sa použitia predmetnej dohody o zrážkach zo mzdy plne dôvodné.

36. Správne preto postupoval súd prvej inštancie pokiaľ predmetné neodkladné opatrenie nariadil, a preto postupom podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd uznesenie ako vecne správne potvrdil, pričom v podrobnostiach poukazuje na správne a výstižné dôvody uvedené v odôvodnení rozhodnutia súdu prvej inštancie (§ 387 ods. 2 CSP).

37. O trovách odvolacieho konania bude rozhodnuté v konečnom rozhodnutí o veci.

38. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh - § 428 CSP).